Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 80. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 28, 1984 No. 80. VOL. XCI.

УКРАЇНСЬКЕ ЧИКАҐО ОЧІКУЄ ВЕЛИКОГО КОНЦЕРТУ-БЕНЕФІСУ

Чикаго (Р.К.). — Мабуть в історії української спільноти в Чикаго не було ще такої культурно-музичної події, як саме тепер, коли за ініціятивою, спонзоруванням і фінансуванням 1-го Українського Федерального Щадничого Банку „Певність" в неділю, 20-го травня ц.р., в місцевій Сивик Опера, о год. 4-ій по полудні, відбудеться небуденний концерт творів корифеїв української музики — Миколи Лисенка, Бориса Лятошинського і Станислава Людкевича.

Недавно такий симфонічний концерт, майже з такою самою програмою і під тим самим мистецьким керівництвом відбувся у Ню Йорку з великим мистецьким і моральним успіхом, яким УНС гідно і достойно відзначив своє 90-річчя.

Концерт в Чикаго це вияв вдячности 1-го Українського Федерального Щадничого Банку „Певність" у своє 20-річчя українській громаді за довір'я і всесторонню підтримку.

На програму складається увертюра до опери М. Лисенка „Тарас Бульба" у виконанні Українського Оперного Хору Канади з Торонто у супроводі Американської симфонічної оркестри під керуванням талановитого професійного диригента Володимира Колесника. Перший раз Чикаго почує славну композицію Б. Лятошинського „Слов'янський концерт" для фортепіяно і оркестри з участю піяніста-віртуоза Романа Рудницького.

В програму включена також кантата „Кавказ" майстра української музики С. Людкевича до слів героїчної поеми Тараса Шевченка. Цю симфонічну кантату перший раз в цілості виконає в Чикаго Український Оперний Хор Канади у супроводі симфонічної оркестри з Чикаго під диригентурою В. Колесника.

Цей концерт є концертом-бенефісом, прибутки з якого із розпродажі квитків вступу в цілості призначені на допомогу українській цілоденній школі св. Николая. Концерт відбувається за благословення Владики Іннокентія.

Дві союзові Округи матимуть свої Річні збори

Джерзі Сіті, Н. Дж. — З Організаційного Відділу УНСоюзу інформують, що в суботу і неділю, 5-го і 6-го травня ц.р., дві округи відбудуть свої Річні збори.

Ніягарська Округа в Канаді, яка об'єднує 10 відділів, що нараховують понад 1,200 членів, відбуде Річні збори в суботу, 5-го травня, о годині 2:30 по полудні в залі св. Княгині Ольги, при Киррі і Діппе вулицях в Ст. Катаринс. Округу очолює д-р Богдан Долішний, а секретарем Округи є Єфим Омельченко. Екзекутивний Комітет під час нарад буде репрезентувати Степан Гавриш, головний організатор. Головний директор для Канади сен. Павло Юзик є перешкоджений і не візьме участи в нарадах.

Округа Янгставн в стейті Огайо, яку очолює Стелла Волошин, буде мати Річні наради в неділю, 6-го травня, в залі української православної церкви свв. Петра і Павла, при 1025 Норт Бела Віста вулиці в Янгставні. Початок нарад назначено на 3-тю годину по полудні. Після нарад у тій самій залі буде висвітлений фільм УНСоюзу „За стерном долі". Екзекутивний Комітет на нарадах буде репрезентувати д-р Іван Флис, головний предсідник УНСоюзу.

Під час нарад за традицією будуть звіти уступаючих членів Окружних Управ, дискусії над звітами, а опісля вибір керівних органів на біжучий рік. Представники Екзективного Комітету поінформують присутніх союзовців про загальні справи цілости Союзу.

Дуже важливою точкою під час Річних зборів є схвалення організаційного пляну праці в ювілейному році УНСоюзу. Також під час нарад відділові урядовці та члени Окружних Управ будуть радити над тим, як відзначити ювілей Батька-Союзу.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА Я. ГНІЗДОВСЬКОГО

Гартфорд, Конн. — Стараннями 106-го Відділу СУА тут відбудеться мистецька виставка дереворитів і олій мистця Якова Гніздовського в шкільній залі св. Михаїла, при 125 Wethersfield Ave.

Глядачі матимуть нагоду зустрінутись з мистцем в суботу, 12-го травня, від год. 1-ої до 5-ої і в неділю, 13-го травня від год. 9-ої до 4-ої. Вступ вільний.

Вийшла книга д-ра Ю. Химинця „Мої спостережерння із Закарпаття"

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Вийшла з друку та появилася у продажу видана накладом Карпатського Союзу в Ню Йорку книжка під заголовком „Мої спостереження із Закарпаття" д-ра Юліяна Химинця, відомого діяча і активного співтворця революційного і державного самовизначення Карпатської України.

Книжка, у якій насвітлені мало або й зовсім невідомі дотепер факти з подій 1938-39 років, появилася з нагоди 45-річчя проголошення незалежности Карпато-Української держави і є цінним вкладом в історичну мемуаристику.

Книжку можна придбати в ціні 10 дол. у книгарні „Свободи", висилаючи замовлення на адресу: Svoboda Bookstore, 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. 07302, або у автора: Dr. Julius Chiminec, 167 High St., Passaic, N.J. 07055.

Вшанували голову повіту Гемпстед

В часі „Української ночі" Об'єднаний Українсько-Американський Комітет вшанування Великого голоду відзначив голову повіту Гемпстед Томаса С. Ґульотту, передаючи йому пропам'ятну таблицю. На світлині (зліва): Йосиф Хома, голова Відділу УККА на повіт Нессо, голова повіту Гемпстед Т. Ґульотта, Анна Капчак з Іст Медов і Орест Дацків з Юніондейлу.

Сен. Ґ. Гарт підтримує законопроєкт в справі голоду

Вашінґтон. — Сен. Ґ. Гарт з Кольорадо, який, як відомо, кандидує на президента ЗСА від Демократичної партії, зголосив свою підтримку законопроєкту ч. 2456 в Сенаті ЗСА в справі створення спеціяльної урядової комісії для простудіювання Великого голоду в Україні в 1932-33 роках.

Цей законопроєкт, як відомо, зголосив в Сенаті сен. Билл Бредлі з Ню Джерзі ще 21-го березня ц.р.

Подібний законопроєкт в Палаті Репрезентантів під числом 4459 вніс раніше конгресмен Джеймс Флоріо, також з Ню Джерзі.

Також недавно до спонзорства в Сенаті приєднався сен. Волтер Ґаллстон, демократ з Кентакі.

В школах Торонто навчатимуть про голод в Україні

Торонто (Н. Ємець). — Восени 1983 року Шкільна рада Торонто заанґажувала д-ра Ореста Субтельного, професора української історії в університеті Йорк, щоб він підготовив короткий курс для середніх шкіл про голод в Україні в 1932-33 роках. В квітні 1984 року проф. Субтельний здав проєкт курсу Шкільній раді і проєкт був прийнятий, як відповідний для вжитку в середніх школах Торонто.

Курс складається з п'яти частин: опис форм і розмірів голоду; питання відповідальности; спроба прикрити розголос про голод. Кожний розділ має в додатку збірку матеріялів, які включають мапи, відбитки з газет, уривки з відповідних висловів чи писань совєтських провідників, очевидців, західніх кореспондентів, науковців. Анотована бібліографія також долучена до курсу.

Вліті учительські семінарі випробують курс і передбачається, що восени 1985 року цей курс буде готовий до вжитку.

„Чим обширніше ми повідомимо світ про страшний голод 1932-33 років в Україні, — сказав проф. Субтельний, — тим краще зможемо запобігти такій трагедії в майбутньому. Торонтонська Шкільна рада заслуговує на похвалу за впровадження такого курсу у свою програму".

Олесь Чумак, член Шкільної ради, який вложив чимало старань до здійснення цієї програми, сказав: „Тема надзвичайно актуальна разом з навчанням про жидівський голокост, щоб помогти світові зрозуміти брутальну жорстокість тоталітарних режимів. Це буде осягнено відповідними дослідами, документацією та викладами в школах."

Знайдені кістки належать Ф. Пізаррові

Колюмбія, Міссурі. — Тут, в університеті Міссурі, нещодавно за допомогою нуклеарного реактора вдалося антропологам-ученим встановити приналежність до кістяка конкістадора Франціска Пізарра кісток, які було знайдено в свій час у Ліма, Перу. Один хребець з спинного хребта і уламок Пізаррової шаблі, що їх вживав університет для ідентифікації знахідок, експонуються в університетському музеї антропології.

Ф. Пізарро, завойовник племени Інків у 1532 році, був вбитий дев'ять років пізніше у двобої з його колишнім послідовником. Меч пробив горло конкістадора знизу вгору, в напрямі чашки голови. У 1977 році, наводячи лад у лімській катедрі, робітники знайшли олив'яну скриньку, в якій переховувався череп, і крипт з рештками кількох кістяків. Зверху олив'яної скриньки був напис, що череп належить Пізаррові, але зідентифікувати кістяка в Перу не уміли, і тому їм на допомогу прийшли антропологи з Міссурі, де, використовуючи нові відкриття радіяції, антропології та судової медицини, доказано, які саме кості належать цьому визначному еспанцеві XУI століття. Не останню ролю грали також ледве помітні залишки металю з меча на кістках.

У 1991 році відзначатимуть 450-річчя смерти Пізарра.

У СВІТІ

З ВАРШАВИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що провідники розв'язаної „Солідарности" закликають польський народ до бойкотування офіційного державного свята Першого Травня в наступному тижні і до участи в приватних походах для вияву симпатії і підтримки для робітничої спілки „Солідарність". Урядові чинники, які вже раніше повідомили, що всякі демонстрації проти офіційного свята Першого Травня є незаконними, переводять арештування відомих провідників „Солідарности" і заявляють, що спеціяльна поліція є вже змобілізована для акції проти „нелеґальних" демонстрацій. У своїх закликах провідники „Солідарности" радили своїм прихильникам уникати зударів з поліцією, заявляючи, що масові походи і Богослуження в костелах здраматизують трагічне положення в Польщі.

ПРОМОВЛЯЮЧИ ДО 40,000 паломників на площі св. Петра в Римі, Папа Іван Павло II заявив, що християни, які живуть під тоталітарними режимами, „є мучениками модерних часів". Папа не назвав жадної країни, як теж не згадав про заборону хрестів в державних будинках в Польщі варшавським урядом. Це вже другий раз протягом одного тижня. Папа згадав про страждання християн під тоталітарними режимами. Він закликав християн у вільному світі брати приклад з „модерних мучеників", які з нараженням персональної свободи і навіть смерти практикують християнську релігію.

В ГААЗІ, СТОЛИЦІ ГОЛЛЯНДІЇ, Міжнародний суд почав наради над тим чи згадана міжнародна інституція є компетентною розглядати справу скаргу Нікараґуа проти Америки за мінування прибережжя Нікараґуа американською воєнною фльотою. Міжнародний суд був створений в 1945 році під Хартією Об'єднаних Націй. Скарга була внесена саме тоді, коли було проголошено, що американська Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей) керує цими воєнними акціями, зверненими проти Нікараґуа, яка намагається розсаджувати комунізм в Центральній Америці. Досі ця акціял знищила 12 кораблів в портах Нікараґуа, включно з совєтськими, японськими і голляндськими кораблями. Американський Уряд заявив, що не визнає компетенції Міжнародного Суду в цій справі. Хартія цього суду постановляє, що тільки уряди можуть вносити скарги і лиш тоді, коли держава проти якої внесено скаргу, погоджується на таку процедуру.

В ЛОНДОНІ СПОРОЖНІВ БУДИНОК ЛІВІЙСЬКОЇ АМБАСАДИ

Лондон. — Тут, на 11-му дні облоги лондонською поліцією будинку лівійської амбасади і на п'ятому дні зірвання дипломатичних стосунків поміж Великобританією й Лівією, всі лівійці — працівники амбасади виїхали з усім майном і під сильною поліційною охороною до Лівії, у п'ятницю, 27-го квітня.

Евакуація залоги лівійської амбасади розпочалася вже в четвер, 26-го квітня, коли виїхала більшість дипломатів, а решта, що ще залишалася тут, не забажала чекати до наступної неділі, 29-го квітня, — дня, що визначений урядом Великобританії як остаточний реченець.

В цей сам час три десятки англійських дипломатичних представників, що працювали в британській амбасаді в Тріполі, Лівія, повернулися додому, а інших незабаром очікується, що і закінчить прикру дипломатичну конфронтацію поміж цими двома країнами. Конфронтацію, як відомо, розпочала стрілянина, здогадно з вікна лівійської амбасади в Лондоні, на групу голосних протилівійських демонстрантів, у вівторок, 17-го квітня, коли загинула від цих пострілів англійська поліціянтка та десяток демонстрантів було поранено. Небажання лівійців видати винуватця стрілянини лондонській поліції і відмова Лівії дати дозвіл на обшук за зброєю в будинку її амбасади, — примусила прем'єра Великобританії Марґарет Тачер зірвати дипломатичні стосунки з Лівією, що відразу викликало такий же крок від диктатора Лівії полковника Муаммара ель-Каддафі, вже в неділю, 22-го квітня.

Евакуювання майна з будинку лівійської амбасади спостерігали представники Савдійської Арабії, Туреччини та Сирії, які діяли по стороні Лівії, щоб було в усьому дотримано процедур недоторкальности згідно з дипломатичним протоколом, аж поки всі скрині, мішки і пакунки не були заладовані на лівійський літак.

Ціни в березні зросли тільки на 0,2 відсотка

Вашінґтон. — Як подають урядові чинники, ціни у березні зросли тільки на два десяті одного відсотка, що є лише малою підвишкою в порівнянні з попередніми. Це є фактично найнижчий зріст цін від грудня минулого року. В загальному Уряд стверджує, що в останніх 12-ох місяцях ціни в ЗСА зросли на 4,7 відсотка.

Мала відносно зміна у видатках населення у місяці березні пояснюється тим, що менше коштувала пальна олива з приводу потеплення, як також не піднеслися ціни на харчі, а деякі навіть обнизилися.

Аналітики економічної ситуації в ЗСА завважують однак поважну підвишку оплат за науку в університетах і у приватних середніх школах; зріст цін на уживані авта, ліки і медичне приладдя.

Не зважаючи на те, економісти не думають, що в тому році висота інфляції переступить 4 1/2 до 5 відсотків, що було до передбачення.

Економічна поправа в ЗСА, яка почалася в листопаді 1982 року ще досі не викликала такої сильної підвишки цін, як можна це було завважити в часі економічної поправи в 1970 році.

Урядові знавці господарки країни уважають, що особливо позитивним явищем є те, що в останньому році не піднесено надто платень урядовців як і не піднесено заробітків бо лише 3 і 1/2 відсотка. Побоюються однак, що це в тому році може прийти до конфліктів у справі висоти платень у великих фабриках, особливо у продукції автомобілів.

В АМЕРИЦІ

ОДНОГО З ОДИНАДЦЯТИ дітей убитого в 1968 році сенатора Роберта Ф. Кеннеді, 28-річного Дейвида Антоні Кеннеді, знайдено мертвим у готелевій кімнаті в Палм Біч, Фльорида, в середу, 25-го квітня. Він приїхав сюди, як приїздив досить часто, щоб відвідати свою 93-річну бабуню Ровз Кеннеді, матір також забитого президента Джана Ф. Кеннеді, яка має недалеко від готелю над морем свій дім. Молодий син колишнього генерального прокуратора Америки, сенатора і президентського кандидата в 1968 році Роберта, сам працював як кореспондент однієї з газет у Бостоні. Але за ним, Дейвидом, рахувалося кілька неприємних епізодів, пов'язаних з надуживанням маріхуани і сильніших наркотиків. Покищо причини смерти не встановлено, але поліція майже виключає самогубство або вбивство, зазначаючи, що причиною смерти міг бути надмір якогось наркотика. Експериментувати з маріхуаною Дейвид розпочав вже в свої 14 років, два роки після вбивства його батька, що стало для малого тоді хлопця страшним травматичним пережиттям. Він і його старший брат Роберт відомі з вживання наркотиків, і тому тепер поліція схиляється до думки про надмір наркотиків, як причину смерти Дейвида Кеннеді.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ звернувся із закликом до країн усього світу стримати продаж атомових матеріялів для Ірану, який, згідно з лондонськими повідомленнями у середу, 25-го квітня, буде в стані виробити свою власну атомову бомбу. Щоб не сталося атомового голокосту, Америка намовляє світ не давати аятоллі Хомейні до рук „небезпечної іграшки", бо Хомейні не можна вірити, що він не вживатиме атомових матеріялів, куплених за кордоном, ні для чого іншого, а лише для „мирних цілей".

НА ПЕРЕДВИБОРЧУ кампанію кожний кандидат на президента в Америці не сміє, за законом, витратити більше, як 24 мільйони долярів. Але тому, що Волтер Мондейл вже витратив цю суму, або є близько того, то два інші претенденти на номінацію Демократичної партії проти такого надмірного витрачування грошей Мондейлом дуже протестують. Досі ці протести не давали ніякого конкретного результату, але в середу, 25-го квітня, В. Мондейл вже був примушений зайняти до такого обвинувачення, з табору Ґері Гарта і Джесі Джексона, становище. Мондейл тепер відмовляється від фондів, що напливали до нього з 70 груп „спеціяльних інтересів". Зокрема В. Мондейл звернувся з проханням до лідера зорганізованого робітництва в ЗСА Лейна Кіркленда припинити збирати гроші від робітничих так званих „комітетів політичної акції" для Мондейла. Те саме він каже і іншим делеґатським групам, які, хоч не прямо, а посередньо, але давали гроші Мондейлові. Знавці й аналітики виборчого процесу в Америці з табору Мондейла порадили йому так зробити, щоб вибити з рук поважному суперникові Мондейла сенаторові з Кольорадо Ґері Гартові головну „амуніцію" в останній рунді передвиборчих перегонів.

КИТАЙЦІ ЕНТУЗІЯСТИЧНО ВІТАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ЗСА

Пекін, Китай. — Прибуття президента Роналда Реґена на шестиденні офіційні відвідини до Китайської Народної Республіки в четвер, 26-го квітня, були справжнім тріюмфальним в'їздом.

У Китаї, в очікуванні приїзду Президента ЗСА, цього року було відновлено занедбану десятиліттями процедуру вітання закордонних високих гостей привітальною сальвою гарматних стрілів. Так що приїзд до Пекіну прем'єра Японії останнього місяця також китайці привітали вперше гарматними пострілами, але тільки 19 разів. Тому не без зрозумілої гордости підкреслюють цю різницю — 21 постріл для Реґена, а 19 пострілів для Насуґіро Накасоне, — американські засоби масової інформації. Президента Реґена, його дружину і антураж привітав президент Китаю Лі Шієнніен, який став президентом Китаю в червні минулого літа. Привітальна церемонія відбулась у „Величному народному палаці" і тут також мала місце вперше такого роду практика: Президентові Америки надано привілей, як нікому іншому перед ним, промовляти в цьому палаці до всіх китайців, бо його привіт передавано телевізійними мережами по всій країні.

Але в той сам час китайці дають Реґенові до зрозуміння, що вони хочуть від Америки також багато дечого більш конкретного, а не самих приємних слів. І, як виходить із запевнювань Президента Америки, Китай не буде розчарований, бо вже є договір з Америкою допомогти Китаєві в розвитку його атомових реакторів для мирних цілей та збільшення торгівлі.

Після приїзду й урочистого привітання, президент Реґен відразу був активно заанґажований у найбільш серйозні розмови з президентом Китаю Лі Шіянніаном та іншими лідерами КНР, що відбуваються в найбільш прихильній атмосфері, не зважаючи на те, що американський Президент є і тут красномовним речником капіталізму і приватної ініціятиви. Це особливо було наголошене в Реґеновій привітальній промові під час церемоніяльного обіду, влаштованого президентом Китаю для Президента ЗСА в славнозвісній балевій залі у „Величному народному палаці", де може одноразово споживати обід п'ять тисяч осіб, в день приїзду. Роналд Реґен говорив про його тверде переконання, що „віра в Бога, в демократію та в вільну приватну ініціятиву, які принесли заможне життя американцям, можуть це саме дати і Китаєві".

Не забув президент Реґен теж скритикувати Совєтський Союз, як він висловився за „брутальну окупацію Афганістану", за „розторощення Камбоджі" (окупованої В'єтнамом, совєтським сателітом), за те, що „совєти згромадили маси війська на китайському кордоні" і за збиття південно-корейського пасажирського літака минулого року, через „порушення так званого совєтського священного повітряного простору", — казав уважним китайцям із дозою сарказму американський Президент.

В промові Реґен похвалив китайців за повернення в сільському господарстві від комун до майже приватних родинних господарств і за деякі зміни в цьому ж напрямку зроблені Китаєм в промисловості, бо, — казав Президент, — „найбільш блискучий поступ суспільства був осягнений не у найбільш твердо регляментованих суспільствах, але в тих суспільствах, де людям було вільно творити, змагатися і будувати".

Наступний день, п'ятниця 27-го квітня, був виповнений нарадами й різними активностями, а в суботу президент Реґен бачитиметься з дійсним керівником Китаю Денґом Шіяопінґом. Сподіваються, що президент Реґен на побаченні з Ґу Яобанґом, генеральним секретарем комуністичної партії Китаю, запросить і його відвідати Америку, так як вже запросив інших двох найвищих китайських лідерів, президента і прем'єра.

З Гонґ Конґу починають виїжджати підприємці

Гонґ Конґ. — Ця британська територія, відома з привільного життя і бурхливої торгівлі, порт і острів при побережжі Південно-китайського моря, зазнає за пару років велетенських змін через те, що „рент" для англійського уряду на цей привабливий кусень землі, насправді китайської власности, — закінчується в 1997 році.

Вже тепер відомо, що дійсний власник Гонґ Конґу — Червоний Китай не продовжуватиме „віддавати в аренду" Великобританії свого азійського „вікна у світ", і хоч „рентування" Гонґ Конґу триватиме ще 13 років, але вже тепер, пише „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 16-го квітня, великі бизнесмени розпочали думати про виїзд, розглядаючись за новою пристанню для себе. До загального хвилювання і подорожньої гарячки додало повідомлення, що велетенська торговельна фірма Джардін-Матесон, осідком якої був Гонґ Конґ з 1841 року, виїжджає незабаром на Бермуди. За цією фірмою підуть і інші. Щоправда тим часом Китай заявляє, що він не перебиратиме і не націоналізуватиме господарки Гонґ Конґу, яка є супер-капіталістичною тепер і дає неймовірно високі зиски підприємцям і населенню, а, мовляв, — Китай встановить тут автономію і продовжуватиме толерувати капіталізм наступні 50 років.

Всі подробиці переговорів щодо майбутньої долі Гонґ Конґу, що ведуться поміж КНР і Великобританією, будуть оголошені вже в вересні цього року. Досі п'ять мільйонів населення цієї британської колонії дуже нещасливі з грядучої зміни, бо це власне вільна економіка західнього стилю причинилась до того, що Гонґ Конґ став третім по значимості фінансовим центром світу. Населення Гонґ Конґу не довіряє теж запевненням Пекіну, що воно моґтиме провадити і надалі той спосіб життя й господарювання, які тут панують під великобританським протекторатом. Частина цих людей з першої руки знають життя в Китаї, бо самі вони — втікачі з-під диктатури Мао в свій час.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1985 РІК

Редакція „Свободи" вже почала підготову матеріялів до Альманаха УНСоюзу на 1985 рік. Частинно він буде присвячений подіям після закінчення Другої світової війни, тобто перебування українців-втікачів в таборах Ді-Пі, а відтак великого ісходу до країн нового поселення. Матеріяли про ці та інші події українською і англійською мовами проситься авторів надсилати до 20-го червня ц.р. — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months; $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перетягання струни тероризмом

Дня 17-го квітня 1984 року сталася у Лондоні подія без прецеденту у всесвітній історії. На вулиці Лондону, перед амбасадою Лівії, відбувалася мирна демонстрація противників режиму лівійського диктатора Муаммара Каддафі. Раптом відчинилося одно вікно в амбасаді і посипались відтіль кулі із скорострілу. На вулиці було кільканадцять ранених і на місці згинула 25-тирічна англійська поліціянтка. Англійська поліція негайно оточила будинок амбасади і на дахах сусідніх будинків поставлено узброєні військові стійки. Британський уряд зажадав, щоб лівійська амбасада видала вбивника та щоб англійська поліція могла перешукати будинок амбасади за зброєю. Муаммар Каддафі рішуче відкинув ті вимоги і, коли однотижневі переговори не дали позитивного висліду — британський уряд зірвав дипломатичні зв'язки з Лівією, наказавши всім членам лівійської амбасади виїхати напротязі шости днів. Практично — разом з усіма тими лівійцями — коло 30 осіб — виїде також убивник поліціянтки, але речник британського міністерства закордонних справ правильно заявив, що все одно було б неможливо судити й засудити вбивника, бо його охороняли б ,,дипломатична недоторканість".

Увесь західній світ обурений тим актом терору лівійських ,,дипломатів". Лівійська амбасада в Лондоні офіційно називає себе ,,Народне бюро". Лондонський щоденник ,,Дейлі Мейл" написав, що давно вже треба було закрити ,,Народне бюро вбивників". Президент Роналд Реґен, який знаходиться тепер у Пекіні, заявив ще на літаку, що американський Уряд цілком і без ніяких застережень солідаризується з британським рішенням і буде підтримувати його в дальших діях у цій справі. Америка зірвала дипломатичні взаємини з Лівією ще в 1981 році і закрила лівійську амбасаду у Вашінґтоні після того, як американська розвідка дістала докази, що Лівія приготовляє терористичні акти на терені ЗСА, зокрема проти президента Реґена. У відповідь на зірвання Великобританією зв'язків з Лівією Муаммар Каддафі заявив, що він пімститься, підсилюючи допомогу південно-ірляндським терористам та недвозначно загрозив 4,000-ам англійців, які живуть в Лівії. Це черговий акт без прецеденту, щоб голова якоїсь держави одверто признався, що він підтримує закордонних терористів та ще й заповідав скріплювання такої допомоги.

Перетягання струни екстремістами завжди мститься, вдаряючи по них бумеранґом. У всьому сучасному світі відомо, що існують на Близькому і Середньому Сході три центри міжнародного тероризму: Іран, Лівія і Сирія. Їхні акти йдуть по лінії принципової настанови Москви, в інтересі якої є сіяти неспокій у світі та зокрема тримати у стані напруження західні вільні країни. Але за законами соціології кожна акція породжує реакцію.

З урядових американських кіл повідомлено, що президент Реґен підписав засекречений акт п. з. ,,Директиви крайової безпеки ч. 138", де мова про способи поборювання тероризму. Згадана вгорі заява президента Реґена щодо солідарности Америки з Великобританією у політиці супроти Лівії і заява державного секретаря Джорджа Шулца, що ,,лівійці є порушниками спокою у світі і ми повинні усвідомити собі це" — вказують, що в недалекому майбутньому треба сподіватися колективної дії, яка покладе край міжнародному тероризмові і таким режимам, як аятолли Хомейні в Ірані та Муаммара Каддафі в Лівії.

Міжнародний тероризм — це явище ненормальне, страхітливе, протиприродне. Але це таке проминальне явище як у середньовіччі були ,,Равбріттери", які на перехрестях доріг грабували всіх, хто туди переїздив, — або, як була ,,Свята" Інквізиція, яка палила на кострищах чарівниці. Замість палення на кострищах інакодумаючих — як це сталося з Іваном Гусом — настала епоха екуменізму і замість німецьких равбріттерів у Західній Німеччині виграли вже вдруге консервативні християнські демократи, прихильники тісного союзу з Америкою. ,,Часи зміняються і ми зміняємось з ними" — каже мудра староримська пословиця. І ,,хто мечем воює — від меча гине". І ці мудрі істини будуть у практиці застосовані й супроти таких ватажків, які чваняться геройськими актами — стріляння з вікна амбасади до мирних демонстрантів та вбивання членів поліції, яка втримує порядок на вулиці. Багато злочинів минається безкарно, злочинів, які глузують не тільки зі засад релігійної етики, але й із здорового глузду. Вбивство 25-тирічної англійської поліціянтки Івон Флечер, яка стала у Великобританії героїнею-мученицею, може стати тим камінчиком, що зрушить лявіну, похоронивши під собою Муаммара Каддафі.

Остап Шулявський

ПОЛІТИЧНА МЕТУШНЯ НАВКОЛО ОЛІМПІЯДИ

Кілька днів тому Совєтський Союз обвинуватив ЗСА в порушенні Олімпійських угод в підготові до літньої Олімпіяди в Лос-Анджелесі і натякнув на те, що СССР можливо бойкотуватиме Олімпіяду взагалі, тобто не братиме в ній участи.

В офіційній заяві СССР закидає, що Уряд ЗСА намагається використати Олімпіяду напередодні виборів для егоїстичних цілей". Цю заяву СССР викликали дві основні події: в березні Державний департамент відмовив дати в'їздну візу відомому кагебівцеві Олегові Єрмишкіну, запропонованому урядом СССР олімпійському аташе на основі загрози державній безпеці нашій країні (як ми вже писали в минулому, цей ,,симпатичний" кагебіст Єрмишкін уже побував на службі в совєтському посольстві у Вашінгтоні і ,,олімпійська" діяльність цього заслуженого шпигуна є добре відома американським чинникам безпеки).

Друга річ, яка турбує уряд СССР є та, що в Каліфорнії існує організація під назвою ,,Ban the Soviets", яка була створена після холоднокровного вбивства 269 пасажирів великого корейського пасажирського літака совєтськими джетами 1-го вересня 1983 року.

Члени цієї організації кажуть, що вони організовуватимуть протисовєтські демонстрації і протести та заохочуватимуть совєтських спортсменів, глядачів і журналістів залишитися на Заході. Виглядає, що уряд СССР, який втримується тільки на насильстві і терорі населення своєї імперії, в якій ніяка організація не може існувати без благословення всесильного КҐБ, не може зрозуміти того факту, що Уряд ЗСА не може заборонити існування будь-яких організацій, і, як на те пішло, навіть Комуністичній партії ЗСА, яка є прямим відгалуженням кагебівської шпигунської головної сіті з горезвісної Луб'янки. І вони осуджують Уряд ЗСА за те, що організація ,,Ban the Soviets" існує та лякають увесь вільний Захід, що СССР ,,бойкотуватиме Олімпіяду".

На нашу думку, коли 50-мільйонова Україна, член-основоположник ОН, не має права брати участи в Олімпійських Ігрищах окремо, коли цього не може робити ні одна з ,,вільноправних республік" СССР,

коли аматорський західній світ має змагатися з совєтськими спортовими професіоналами, коли в СССР проходить масова русифікація неросійських народів і їхніх культур, коли там за вільну думку саджають до кагебівських ,,психушок" і концтаборів, то нам треба підтримати ініціятиву уряду СССР ,,бойкотувати" Олімпіяду. Нехай бойкотують. Якби таке чудо сталося, ми мали б велику приємність не бачити на вільній землі Вашінґтона зграї кагебівського антуражу, супроводжуючого до Лос-Анджелесу совєтських атлетів. Тому підтримаймо шляхетну діяльність організації ,,Ban the Soviets" з Каліфорнії!

М. Поронюк

ПРОЄКТ ДО ЗДІЙСНЕННЯ

Можна з певним незадоволенням і болем висказати думку, що підготова до святкувань 1000-ліття хрищення України дотепер у вільному світі поселення української діяспори не виявляється аж надто замітними проєктами, а що вже говорити про якісь ,,великі проєкти" для упам'ятнення тих історичних роковин, хоч часу до 1988 року стало вже небагато, бо тільки чотири роки. Для того роду відзначення тисячоліть той час не дає аж великих надій, що в ньому могли б бути зреалізовані пам'ятники для увічнення поза батьківщиною тієї найважливішої події в історії нашого народу, без якої той народ уже давно став би був неукраїнським національним монолітом, а безіменною масою кнехтів чи рабським погноєм, незалежно навіть яких агресорів на його буття.

Як досі виглядає, ледве чи будемо відзначати той великий релігійно-національний Ювілей спільно, соборно, щоб хоч перед світом доказати, що належно розуміємо, яке велике значення мала для нашої батьківщини Христова благовість, благодать, що нею просвітив Русь-Україну Рівноапостольний Володимир Святий, могутній володар Київської Руси.

Справді дещо натякається доривочно про всякі імпрези, наукові конференції, пам'ятники і пам'ятні видання, а дехто вже навіть ,,відсвяткував" на фармерських оселях деякі імпрези, чи збудував якісь доми ,,на конто" того 1000-ліття, але чи того всього не було дотепер?

— Було й буде до 1988 року, але це ,,льокальні", малого значення пам'ятки поодиноких установ чи ініціяторів, а слід по них для Тисячоліття буде менший, маючи на увазі всезагальний український маштаб, як ім'я Дажбога, яке упам'ятнилося серед українського загалу в пам'яті наших розумних чи невіжих людей.

Тому проєкт маестра Колесника, щоб виготовити та випустити платівку-альбом з п'яти плит, у які увійшли б усі 35 духовних концертів Дм. Бортнянського та буклету (25 сторінок), в якому чотирма чи п'ятьма мовами віддзеркалювалися б події хрищення Русі-України, значення їх в історії нашого народу, творчість композитора", — справді був би яскріючим променем здобутку української культури серед нашої, покищо сірої, дійсности, що веде нас до Великого Ювілею. Зреалізований проєкт був би вічним пам'ятником з нагоди 1000-ліття Хрищення Київської Руси для мистецтва і культури нашого народу.

Такий проєкт справді ,,повернув би вартості, створені сином українського народу Д. Бортнянським — своєму народові"... і встановив би історичну справедливість у належності Д. Бортнянському та його спадщини українському народові, українській культурі.

Бо Бортнянського, одного з засновників української клясичної музики, що створив її божественною, особливо у Божих храмах, — знають до певної міри інші народи, зокрема слов'янські, але якої він землі син, того не знають, приписуючи його і духовні скарби його творчости для нашого північного сусіда.

А такий проєкт з належним розплянуванням і успішно зреалізований, хоч би на нього треба було зложити більшу суму грошей, не тільки повернув би ті гроші реалізаторам, але попри цілий ряд інших позитивних моментів, що їх приніс би проєкт, і упам'ятнився б для 1000-ліття на віки-вічні.

Проєкт реалізації належить у першу чергу до Ієрархії обох наших рідних Церков, які часто користають з духовних благ музичної творчости Бортнянського.

З цим проєктом звірився уперше маестро Колесник в минулому році перед Владикою Ісидором, найближчим Владикою по торонтській території замешкання Владики і маестра. Владика зразу ж став першим ентузіястом проєкту, про який було пресове повідомлення. У такій же щирій інтенції проєкт одобрили й інші Ієрархи, до рук яких він дотепер дійшов! Проєкт мав бути також переданий для уваги Владик на останньому Синоді Української Католицької Церкви, що недавно відбувся в Римі.

Мудрим владичим словом для його оживотворення та реалізації відозвався також Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА, Владика Мстислав. Відозвався він щирими рядками в ,,Українській Православній Інформації", ч. 11-4-82, а згодом 28-го листопада м. р. передрукували той відзив Владики Мстислава ,,Українські Вісті" в Дітройті. З цінними словами Митрополита Мстислава варто, щоб запізналися читачі нашої преси, бо Владика подає конкретні та засадничі унапрямлення для реалізації проєкту. Свої думки подає Владика п. з. ,,До пропозиції В. Колесника", в якій читаємо:

,,Пропозиція маестра Володимира Колесника видати з нагоди 1000-ліття хрищення Руси-України, грамзаписом усі твори велетня української церковної музики Дм. Бортнянського, заслуговує на дуже поважну увагу. Наша думка така: Здійснення цього задуму є в межах можливостей української громади поза Україною сущої, але при умові, що до виконання цього почесного обов'язку візьмемося спільно, себто і насамперед дві українські апостольського походження Церкви — Православна і Католицька, які ще й нині культивують оздоблення своїх церковних відправ традиційними українськими наспівами, взагалі, а піснопіннями українських композиторів зокрема.

Як усім відомо, амбіція українського церковного диригента й кожного нашого церковного хору є: — ,,заспівати Бортнянського"! Тим часом ми не маємо зразків клясичної інтерпретації й також виконання його творів. Як це не дивно, здобулася на грамзапис творів Д. Бортнянського убога на матеріяльні спроможності Болгарія, а до того вже після II світової війни.

З черги ще одна наша думка: — зволікати із здійсненням вельми цінної пропозиції В. Колесника було б близьким до злочинного недбальства. Щоб не довести до цього, треба, по змозі, ще на початку 1983 року, покликати до життя і дії спільну комісію, яка складалася б з представників нашої Української Православної і Католицької Церков. Ми часто чуємо тепер заклик: — не спиняймося, робімо спільно й одностайно. Саме тепер на це нагода: збагатити відзначення 1000-ліття хрищення України виданням скарбів музичної творчости геніяльного сина українського народу — Дмитра Бортнянського".

Отже пора найвища, щоб задум маестра Колесника від слів реалізувався ділом. Щоб найскорше покликати ,,спільну комісію" і ,,спільно та одностайно", на гідній височині для того роду реалізації проєктів, великий задум переводити у шляхетне діло, щоб його не втратити, або не викінчувати аж по 1988 році! Тяжить обов'язок у першу чергу і на проєктодавцеві, щоб від слів перейти до ділових починів.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про Великодню покуту

Різні вже в житті довелося виконувати покути, але такої, як перед цьогорічним Великоднем ще таки не мала і ледве чи буду мати. Либонь це тому, що Ню Йорк, любите ви це місто чи ні, але воно завжди є повне несподіванок та неочікуваних ситуацій.

Одна із таких зустріла мене у Великий Тиждень, а конкретно в середу, коли після праці в редакції ,,Свободи" відвідала, як звичайно, український ,,давтавн". Прив'язавши свого сірого ,,коника" у вигідному місці на Другій авеню, якраз біля Дому Визвольного Фронту та заплативши данину містові у формі двох 25-центівок, я вдоволено пішла за своїми орудками.

Усе ішло спокійно та після пляну аж до хвилини, коли після години повернулася я до авта і з повними руками паперів, течок, клунків взялася його відкривати. Як грім з ясного неба нагло і несподівано з великим грюкотом посипалися на мене і на цілу ширину Другої авеню тисячі дрібних кусків скла. На мить вечірній гамір і рух на тому відтинку міста завмер, а люди і авта пристанули. Тільки ті, що спричинили цей скляний дощ з якнайбільшою швидкістю пігнали далі. Це були два вантажні авта, які зачепили себе в розгоні — одне повне великих виставових шиб, а друге із невідомим, бо закритим вантажем.

Відай, добрий Господь, тим разом не хотів мене аж так суворо покарати, бо якимось чудом я, захована за автом, не потерпіла фізично. Але, оторопівши, після першого шоку, я побачила іншу небезпеку не для себе, а для свого змоторизованого коника; довкола нього, перед ним і за ним — скрізь роїлося від десяток гострих кусків побитого скла, що тільки чекали на те, щоб прорізати йому опони. Хотілося якось про цю небезпеку остерегти інші, вже знову проїжджаючі зі швидкістю авта, яку водії запізно бачили, але власна шкура була таки дорожча. Отож, добившись до першого вуличного телефону, під гук і шум починаю шукати ,,урядових" чинників, які могли б допомогти прочистити зі скла дорогу. Хто знає спосіб та ,,поспіх" урядовців міста, може уявити цей довгий ,,ред тейп", який прийшлося перейти. Відсилали мене від ,,Анни до Каяфи", а кожний раз треба було телефонувати окремо, кидати тридцять центів та розповідати цілу історію від початку. Минуло доброї півгодини, як на місце випадку приїхало перше поліційне авто, хоч їхня станиця віддалена всього дві вулиці. Поліціянти подивилися то сюди, то туди, щось поговорили між собою, сказали мені, що це справа санітарної служби, яку покличуть, і... від'їхали. За другої півгодини, приїхали наші поліціянти і повторилося це саме.

Після двох годин чекання біля авта, з надією, що ,,хтось" прочистить дорогу для виїзду, мій терпець таки урвався. Ніхто, однак, не міг сказати мені, коли можна очікувати на приїзд машини для прочищення вулиці, а у відповідь на мої прохання я побачила лише здвигнення раменами і байдужість, мовляв ,,це не наша справа". На щастя, недалеко була ще відкрита крамниця з городиною та овочами одного із тих численних представників жовтої раси, що заливають Ню Йорк, і на моє прохання без ніякого застереження він позичив мені велику солом'яну мітлу.

І так, дослівно в поті чола, довелось мені через добру годину замітати Другу авеню довкола мого авта та ще й перед ним, щоб мати можливість якось вибратися звідсіля без небезпеки знищення коліс.

Була вечірня пора і поміж Пластовим, Народним і УВФ домами проходжалося багато українських знайомих, які зі здивуванням, а то і з невідомими мені думками дивилися на ,,О-КУ", яка замітала, немов ,,попелюшка" вулиці Ню Йорку. Одні вітали, інші сміялися, а ще інші вигукували: ,,А напишіть про те у ,,Свободі!".

Напевно не один з них міг і подумати, що це моя Великодня покута і що я, либонь, цього року мусіла дуже прогрішитися.

Але саме, коли пишу про це — в пресі появилася вістка про те, як на переїжджаючих осіб автом, біля летовища в Нюарку, посипалися з літака несподівано десятки слоїків із мармелядою і треба було дві години чистити дорогу від скла і липкої мазюки.

І я подумала, що може моя ,,покута" не була аж така важка.

О-КА

ДЕМОКРАТИЧНІ ПЕРЕДВИБОРИ ще триватимуть до 5-го червня, коли останні передвибори будуть у Каліфорнії і коли вирішиться остаточна перевага Волтера Мондейла в здобутті потрібної кількости делегатів на Конвенцію 15-го червня в Сан Франсіско. Всіх делегатів він повинен здобути 1,967, щоб мати запевнену перемогу вже в першому голосуванні на Конвенції. Тим часом Ґері Гарт, діставши надхнення з великої перемоги над Мондейлом у стейті Юта у середу, 25-го червня, де він дістав 50 відсотків голосів, до 20 відсотків для Мондейла, загострив свої словесні атаки на Мондейла, відкидаючи покищо поради чільних демократичних лідерів зрезигнувати вже з кандидування на президентську номінацію, а старатися натомість здобути в Мондейла ласку бути призначеним на віцепрезидентське місце.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції ,,Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Осип Кравченюк

НАДБУЖАНЦІ В ЗСА

II.

Отець Сполітакевич очолював зорганізовану при Українському Народному Союзі Просвітню Комісію (1914) і був радним УНСоюзу (1925 і 1929). Був також заступником предсідника Української Ради в Америці (1918), а в об'єднанні Українських Організацій Америки був членом Контрольної комісії (1922) і предсідником (1923). Крім того активно співпрацював при творенні відділів ,,Провидіння"

У Чикаго жили групи імігрантів з околиць Камінки Струмілової, зокрема із сіл Неслосів і Ніжняків. В автомобільній індустрії у Дітройті найшли зайняття колишні селяни з Соколова, а деякі їхні односельчани перебували в Пенсильванії, де працювали в копальнях твердого вугілля у Олифанті (Стриганка), Маганой Плейні (Гумниська) та в Бентлівілі. Людей із Добротвора зустрічаємо у фабриках заліза і шовку у Істоні, Па. та в Кліфтоні, Н. Дж.

Іміґрантів з округи Рави Руської подибуємо в Джерзі Сити (Карів), де працювали у цукроварнях, а робітниками в копальнях твердого вугілля у Скрентоні були селяни з Гребенова. Деякі з них жили в Янгставні, Огайо (фабрики заліза) та в Акроні, Огайо, (при виробі ґуми), під час коли іміґранти з Гульча працювали в підприємстві Кодака та в різних фабриках у Рочестері, Н. Й. У Нюйоркському стейті знаходимо українців з повіту Рава Руська у Фултоні, Гейстінґсі, над Гадсоном та в Порт Джервіс, де вони були робітниками в автомобільній промисловості, у фабриках дроту, паперу, шовку, у цегельнях та при будові доріг.

Чи не найчисленішою групою іміґрантів з околиць Львова були колишні жителі округи Жовкви. Вони розкинені по кількох східньоамериканських стейтах. Робітниками у фабриках заліза і сталі, в гончарнях та в копальнях твердого вугілля у Трентоні, Н. Дж., Клівленд, Огайо, зглядно у Вілкс-Беррі, Па., були люди з Мостів Великих і з Рекленця. У Трентоні і у Філядельфії перебували іміґранти з Туринки, в Клівленді з Зебовки і Мацошина, у Бетлегемі і Вілкс-Беррі, Па., з Двірців, Борових, Лугових та Желдця, а в Монесені, Па., зі Зебовки. У фабриках шовку та в копальнях твердого вугілля у Олифанті та Бентлівілі, Па., працювали люди із сіл Любелі і Пристань, в Аллентавні, Па., з Бутинів, а в склярнях Форд Ситі, Па. з Колодинця. Фармерством займалися жовківчани у Ґлестонбері, Конн., у Гемтремку, Миш. (Дальничі) та в Торп, Вісконсін. Деякі з них перебували в Етна, Па., де працювали у фабриках фарб і цинку, інші були затруднені при залізниці у Ровей, Н. Дж., а цукроварні та численні фабрики шнурів, заліза і шовку у Брукліні затруднювали українців із Замочка. Люди зі села Брициці поселилися в Рочестері, де мали працю в підприємстві Кодака, в кравецьких робітнях, пекарнях та при митті вікон.

В історію української іміґрації в Америці Жовква вписалася кількома визначними прізвищами. Назвемо тут тільки два: Сурмач і Герман. Народжений 8-го січня 1895 року у Желдці, Мирон Сурмач приїхав до Америки в липні 1910 року і зупинився у Вілкс-Беррі, Па., де був уже його брат. Поза працею він уже тут цікавився продажжю книжок, які замовляв із Жовкви, а коли перенісся до Ню Йорку, оснував там свою власну книгарню (1916-18), відому пізніше як ,,Січовий Базар" (1918-27), а від 1927 р. як ,,Сурма". Це підприємство було колись першим місцем, куди заходили новоприбулі з Европи іміґранти, воно й тепер не втратило своєї притягаючої сили серед українців в Ню Йорку та серед численних відвідувачів цього міста. Прізвище Сурмача стало відомим не тільки через продаж книжок, платівок чи виробів українського мистецтва. Він зробив багато для поширювання доброго українського імени своєю радіограмою, започаткованою 2-го вересня 1928 року. Довгі роки ця програма несла в українські хати українську пісню і втішалася великою популярністю серед українців. Участь у ній брали усі інтелектуальні і мистецькі сили української Америки, звідти проходила агітація за підтримку влаштовуваних українськими організаціями імпрез, театральних вистав, концертів, доповідей тощо. Власник ,,Сурми" сам видавав українські книжки і платівки, публікував місячник ,,Базар" (1921-22), календар ,,Сурми" та інші. Сам собі найкращий лікар, Сурмач встановив свою власну дієту, заохочує до неї інших і твердить, що якраз їй він завдячує своє добре здоров'я, хоч йому близько 90 років.

Серед довголітніх співробітників Українського Народного Союзу родина Германів заслуговує на одно з почесних місць. Цю співпрацю почав один із прибулих 1904 року до Вілкс-Беррі, Па., Петро Герман. Він народився 29-го червня 1870 року в Мостах Великих, був співосновником церкви св. Петра і Павла, а з 1909 року був неодмінним секретарем 99-го Відділу УНСоюзу. Цю саму функцію він сповняв у заснованій у Вілкс-Беррі 1920 року кооперативі, а крім цього був діяльним в Українськім Братськім (раніше Робітничім) Союзі та в усіх існуючих тут колись українських організаціях. Він помер 12-го травня 1960 року. Любов до всього українського Герман передав своїм дітям. Його дочка, Катерина Лукач, народжена 1900 року у Мостах Великих, приїхала до Америки 1928 року і вже багато літ працює секретаркою 282-го Відділу УНСоюзу. При парафії у Вілкс-Беррі не відбувається нічого без її співучасти, а її мистецьке виконання українських писанок — добре відоме у цілій околиці.

Визначним виховником та відданим суспільним діячем був син Петра Германа Григорій. Він народився 15-го серпня 1896 року у Мостах Великих, а до Америки приїхав 1908 року. Середню освіту здобув у Вілкс-Беррі, а вищі студії з економії покінчив у Ляфаєт коледжі в Істон, Па., відтак у Колюмбійському університеті. Під час Першої світової війни служив у американській армії і завдяки знанню чужих мов був перекладчиком для американського персоналу в Берліні. У 1926 році він почав свою учительську кар'єру в двох середніх школах Вілкс-Беррі, працюючи одночасно інструктором мов і фолкльору у місцевій ІМЦ-і. Окремою ділянкою у житті Григорія Германа була його праця для Українського Народного Союзу. Він був предсідником XIX Конвенції УНС-у у Вашінґтоні (1937) і тоді його обрали заступником предсідника, яким він був до 1950 року. Тоді він залишив

Закінчення на ст. 4.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, що її очолює інж. Роман Ракочий, ст., встановила такі дати турнірів на Союзівці в 1984 році:

- 7-8-го липня — УСЦАК-Схід
- 11-12-го серпня — Подвійні ігри
- 31-го серпня — 3-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
- 8-9-го вересня — Подвійні ігри, Пласт сеніори
- 22 - 23-го вересня — Запрошеневий УНС
- 13 -14-го жовтня — КЛК

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ в 1984 році

Крайова Пластова Старшина в ЗСА
повідомляє, що
літом 1984 р. відбудуться наступні табори:

Окружні виховні табори:

Беркут — Чикаго
Від 8 липня до 28 липня
Табори: новачок, новаків, юначок, юнаків
Зголошуватися до: Josyf Mycyk
7513 West Inslie, Harwood Hgts, IL. 66656 (312) 867-5542

Бобрівка — Норт Колебрук
Від 7 липня до 28 липня
Табори: новачок, новаків, юначок, юнаків
Зголошуватися до: Wolodymyr Luchkan
Fritz Rd., Cole Brook, CT. 06021 (203) 886-6112

Вовча Тропа — Іст Четгем
Від 7 липня до 28 липня
Табори: новачок, новаків, юначок, юнаків
Зголошуватися до: Andrij Lastoweckyj
108 Second Ave., New York, N.Y. 10003 (212) 475-1547

Зелений Яр — Дітройт
Від 7 липня до 28 липня
Табори: новачок, новаків, юнаків
Зголошуватися до: Jurij Figach
30247 Woodhouse, Warren, MI. 48092 (313) 573-0098

Новий Сокіл — Баффало
Від 7 липня до 28 липня
Табори: новачок, новаків, юначок, юнаків
Зголошуватися до: Jurij Paszkowskyj
339 Puritan Rd., Tonawanda, N.Y. 14150 (716) 835-6288

Писаний Камінь — Клівленд
Від 7 липня до 28 липня
Табори: новачок, новаків, юначок, юнаків
Зголошуватися до: Eugen Nebesh
1949 Pleasant Valley Rd., Parma, OH 44134 (216) 886-6112

Лос Анджелес —
Від 24 червня до 7 липня
Табори: новачок, новаків, юначок, юнаків
Табори на оселі:
Boulder Creek Scout Reservation
14590 Bear Creek Rd., Boulder Creek, CA. 95006
Зголошуватися до: Marta Matla
164 Poisettia Ave., Monrovia, CA. 91016 (818) 357-4780

ТАБОРИ ДЛЯ СПЕЦІЯЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Спортово-Вишкільний
Організує Курінь „Червона Калина"
Від 28 липня до 11 серпня на оселі Вовча Тропа
для юнацтва після 1-ої проби
Інформуватися у: Jurij Strutynskyj
201 E. 21st Street, New York, N.Y. 10010 (212) 477-3629

„Три Пера" — піонірський
Організують на оселі Писаний Камінь, „Перші Стежі" і „Бурлаки" від 23 червня до 7 липня для розвідувачок і розвідувачів. Число обмежене до 15 учасників.
Інформуватись у: Taras Jacyshyn
6505 Theota Ave., Parma, OH. 44129 (216) 886-2434

Мандрівно-Вишкільний
Організує курінь „Перші Стежі".
Від 18 серпня до 25 серпня в горах Адірондакс, Ню Йорк, для старших юначок від 16 року й для старших пластунок.
Інформуватися у: Taisa Silecky
220 So. Southgate Ave., Annapolis, MD 21401

Морський Табір
Організує Курінь „Чорноморці" від 28 липня до 4 серпня на Stillwater Reservoir, Stillwater, N.Y.
для пластунок і пластунів від року 14½ до 21.
Зголошуватися за інформаціями до: Roma Shypaylo
216 Peabody Ave., Lyndhurst, N.J. 07071 (201) 460-7761

Міжкрайові Вишкільні Табори

Школа Булавних
Від 24 червня до 7 липня в горах Кетскіл біля Гантеру.
Зголошуватися і інформуватися у: Marta Kuzmowycz
R.D. No.3 Rambler Rd., Seven Hills Lake, Carmel, N.Y. 10512

Лісова Школа ч. 20 (Ювілейне число)
Від 23 червня до 7 липня в горах Кетскіл біля Гантеру
Зголошуватися до: Roman Mykyta
357 South Parkway, Clifton, N.J. 07014

Вишколи

Вишкіл Новацьких Впорядників/ць
Від 24 червня до 7 липня на оселі „Писаний Камінь".
Зголошуватися до: Oka Hrycak
Deerberry La., Monmouth JCT, N.J. 08852 (201) 329-3029

Вишкіл Юнацьких Впорядників/ць
Від 28 липня до 4 серпня на оселі „Писаний Камінь"
Зголошуватися на адресу КПСтаршини —
Референт Вишколу
Plast, Inc.,
140 Second Ave., New York, N.Y. 10003 (212) 475-6960

Справа всіх

Ряд процесів проти так званих воєнних злочинців у ЗСА показав, що обвинувачення, що їх висуває КҐБ проти американців, колишніх громадян СССР, не є вірогідні. Американський суд наприклад, не визнав винними у воєнних злочинах литовця Йозаса Кунґиса та українця Сергія Ковальчука, дарма, що матеріяли КҐБ і совєтська преса доводили це. Великий сумнів викликає у американської громадськости і хапливий вирок, винесений Іванові Дем'янюкові, згідно з яким його позбавлено громадянства ЗСА нібито як колишнього оператора газової камери в концтаборі Тремблінка під назвиськом „Іван Лютий". Тепер еміґраційний суд у Клівленді розглядає питання депортації І. Дем'янюка з країни. У зв'язку з цим, у пресі з'явилося кілька цікавих статтей: Журналіст Патрік Б'юкенен у газеті „Вашінгтон Таймс" від 22-го лютого ц.р. заперечує винність Дем'янюка на таких підставах:

1) документ КҐБ, що нібито викриває Дем'янюка пролежав у архівах СССР 30 років, але ім'я Дем'янюка ніколи не з'являлося у списках воєнних злочинців.

2) Свідки з Ізраїля колишні в'язні нацистських таборів, котрі нібито впізнали Дем'янюка, не є надійні, бо впізнали його після публікації вісток про нього у пресі. На процесі Франка Валюса з Чикаґо аналогічні свідки помилково впізнали зовсім невинну людину, як офіцера СС.

3) Найважливіший винувальний документ проти Дем'янюка—посвідчення його особи, згідно із свідченням колишнього касира концтабору, не є справжній документ, бо не має ні дати, ні місця видачі, ні підпису офіцера.

4) Автор спогадів „Треблінка" в'язень Жан Штейнер пише, що Івана Лютого було вбито 1943 року під час повстання смертників. А інший переживець Треблінки, Хаїм Штайнер, під присягою упізнав як Івана Лютого не Дем'янюка, а іншу особу.

1-го квітня ц. р. у тижневику „Юкрайнієн Вікли" оприлюднено висновок двох судових експертів; які так описують винувальний документ, що надійшов з КҐБ (посвідчення особи Дем'янюка): 1) документ не є посвідченням особи, а просто папірець з особистої справи. 2) Посвідчення складено з двох різних карток, що належить до двох різних документів. 3) Фото наліплено на документ після того як знято з іншого документу. 4) Лінії штампу на фото і на папері документу абсолютно не збігаються. 5) Фото має сліди ретушовки. 6) Написи рукою на документі ретушовано.

На підставі цього експерт Тассон стверджує, що наведені факти „переконали його, що документ не є справжнє посвідчення особи". Експерти зробили висновок на підставі копії документу, а оригінал КҐБ не дозволило піддавати судовій експертизі. Плюс до всього у Польщі знайшовся свідок, переживець табору Треблінка котрий свідчить, що Дем'янюк не є Іван Лютий.

Велику допомогу Дем'янюкові та його оборонцеві О'Коннорові подає Клівлендський Комітет проти совєтських свідчень в американському суді. У такій справі вирішальною є фінансова поміч. Ефективна діяльність адвокатури вимагає фінансів.

Тому я звертаюсь до всіх, кому дорогі правда, справедливість і свобода: подаймо допомогу людині, яку КҐБ обрало за жертву у своїй політиці розпалювання національної ворожнечі у вільному світі!

Сьогодні Дем'янюк опинився на передовій лінії фронту КҐБ проти вільного українства. І ми не можемо бути байдужі до його долі.

Чеки та моні ордери слід висилати на адресу: CAUSE P. O. Box 29058, Cleveland, Ohio, 44129.

Святослав Караванський

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

УКРАЇНЦІ!

Підтримайте законопроєкт ч. 4459, що його внесли 60 конґресменів. Цей закон створить Комісію, оплачувану державними фондами, для дослідження причин і наслідків голокосту в Україні в 1932-33 роках.

Організація — Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) — започаткувала масову акцію листами до американських законодавців у цій справі. Включіться в це діло. Ваша фінансова, або активна участь необхідна.

Посилайте Ваші пожертви та звертайтеся за інформаціями до:

AMERICANS FOR HUMAN RIGHTS IN UKRAINE
43 Midland Place ■ Newark, N.J. 07106

Діяльність 18-го Відділу СУА в Пассейку

Новообрана управа 18-го Відділу СУА в Пассейку, Н. Дж., яку очолила Оксана Борбич-Кордуба, накреслила плян праці на біжучий рік

З метою познайомлення вже тут народженного покоління з ідеями Союзу Українок був влаштований товариський вечір з мистецькою програмою, на якому записалось 18 кандидаток, які зацікавлені вступити в ряди СУА.

Шостого травня ц.р. 18-ий Відділ СУА влаштовує „Весняний Базар" в шкільній залі при церкві св. Миколая, 212 Президент вул. в Пассейку, з участю мистців: Б. Божемський, В. Васічко, Т. Вірста, С. Ґеруляк, Х. Котляр-Цюра, А. Мадай, С. Петиш. Писанки—А.Третяк та кераміка—М.Бокало Окремо буде влаштований „Дитячий куток", де можна набути книжки та всілякі речі для дітей.

Восени, з нагоди 100-ліття Жіночого Руху, відбудеться „Музичний вечір молодих талантів" спільно з 70-им Відділом СУА, а на листопад заплянована дитяча маскарада.

Це тільки головна діяльність 18-го Відділу для широкого громадянства. Поза тим відбуватимуться сходини з різноманітними програмами, родинні зустрічі, пікніки, прогулянки тощо

Членки 70-го Відділу радіють, що на зміну їм приходить нове покоління, яке далі буде продовжувати працю СУА на користь Україні та йти слідами, які 100 років тому започаткували їхні попередниці.

Сподіваємось, що громадянство на нашому терені підтримає працю молодшого покоління і тим дасть їм ще більше заохоти працювати на майбутнє.

До скорого побачення на Весняним базарі!

С. Марченко

Звідомлення Марійного Центру у Дейтоні

Впродовж останнього пів року життя й праця в українській Марійній Колекції у Дейтоні, Огайо, посилюється. Нашими заходами опубліковано дві різдвяні картки української іконографії, що втішались популярністю й розголосом українського мистецтва й українського ім'я серед університетсько-дейтонської публіки.

Зорганізовано різдвяну виставу українських карток а в березні запрошено виставку Київської архітектури з Українського Музею в Ню Йорку. Виставка також втішалась популярністю й признанням, головно, коли приготовано численну публіку скрізь в Огайо публікацією памфлетів, запрошень, брошур.

Відкриття вистави відбулось святочно 5-го березня, при участі багатьох гостей та репрезентантів церков та суспільних організацій. Виставка тривала до кінця місяця. Запрошено провідників з гурту прихильних членів факультету для пояснення коментарями більшим групам відвідувачів. Структура й оформлення виставки викликували признання, як теж коментарі по адресі виконавців диковинного руйнування історичних пам'ятників української культури.

Додатково, під час вистави Київської архітектури, була виставка й української іконографії, історичної та модерної, з додатком української модерної церковної архітектури скрізь на нових поселеннях—Америки, Австралії, Европи тощо. Обидві виставлені були в окремих габльотках на сьомому поверсі Марійної Бібліотеки МІМД. Окремі програми висвітлювання прозірок та пояснень відбувалися там же для шкіл та зацікавлених відвідувачів.

В той час, крім фінансової допомоги для влаштування Київської виставки, яка наспіла від широкого кола друзів Марійської Колекції, аж ген з Пенсильванії, Ню Йорку, Чикаґо, Дітройту і т. д., ми одержали поновну пожертву від К. Тимочка з Брізбену; оправлений образ виконання Ярослави Стецїв який саме виставлений у вітальній бібліотеки; металеву матрицю ікони Вишгородської Богоматері для відбивання від Т. Рабій, відгомін і публікацію нашого проєкту в Австралії ред. С. Дольницьким. Ще раз бажаємо найщиріше подякувати українській пресі за публікацію і піддержку нашого проєкту зберігання української Маріяни у світовому Інституті Марійних дослідів.

Закінчивши виставку Києва, на сезон Великодня, зорганізовано виставку української писанки у п'ятьох габльотках у фойє бібліотеки. Виставка втішається великою популярністю, тим більше, що вона гарно зорганізована й розкладена писанками з колекції Осадци з Клівленду й А. Перейма із Трою, Н. Й. Ім'я Української Колекції Маріяни щораз більше стає популярним на терені Дейтону.

Увесь наш успіх залежить від прихильників наших, яким наша вдячність велика. Все ж, хоч успіх нашої Колекції великий у порівнянні до її недавнього існування, потреби її великі. Найважливіші матеріяли не тільки вузької тематики, але широкого поля бібліографії, історії, наукових дослідів, мистецтва, на тлі яких відбивається Марійний культ в українському народі. Для ілюстрації згадуємо, яким цінним здобутком та доказом свідомости грамадянства щодо нашого проєкту був дар рідкісних молитовників книжок з Комітету Збереження Української Спадщини в Рочестер; публікації авторів-прихильників своїми пожертвами: Г. Лужницький, Р. Завадович, Д. Блажейовський, Г. Пока, П. Маценко, М. Кузьмович-Головінська, І. Савицька, А. Гнатишин, А. Баран, П. Божик, В. Маркусь, Ф. Онуфрійчук, праці мистців: Р. Коваль, Н. Мудрик-Мриц, Я. Стецїв, Л. Шулякевич, М. Дмитренко, чи вишиваний працьовитими руками п-і Ніжанківської рушник. Велика наша вдячність усім що, допомагаючи Колекції Української Маріяни, збагачують її в поважну документальну станицю українського культу Діви Марії.

Колекція Української Маріяни

НАЙБІЛЬШ СКОМПЛІКОВАНИЙ білок, який будь-коли вдалося штучно створити ляборaторійним шляхом, винайдено тепер науковцями у Сан Франсіско, Каліф. Ця протеїнова речовина є життєвоконечна для нормального зґортання крови. Цей винахід незвичайно корисний для масового виробництва цієї протеїни, від чого дуже скористають хворі гемофілією. Речовина буде відома в медицині, як фактор VIII. На неї довго чекали 20,000 гемофіліяків у ЗСА.

Українська Вільна Академія Наук у США

висловлює глибоке співчуття дійсному членові УВАН

д-рові Олександрові Домбровському та Його Родині

з приводу смерти Його Дружини

бл. п.

Стефанії Домбровської

Помер Кузьма П. Каздоба

З Австралії наспіла вістка що 11-го квітня 1984 року, в Гайд Парку на 77 році життя помер автор книги спогадів „Заметений шлях" Кузьма Прохорович Каздоба.

Народився він 1907 року у звичайній, чесній і працьовитій селянській родині на Херсонщині. В роки великого злочинного експерименту комуністичної партії СССР, що називався пропагандивно „добою колективізації", його батька Прохора, а з ним і його, зовсім молодого 22-річного хлопця, заарештували і, як мільйони інших українських селян, вислали в безлюдні місця на каторжну працю в північних районах Росії.

Так з 1929 року почався для Кузьми Каздоби тяжкий смертний шлях життя. Але він належав до тих небагатьох щасливих, що пережили всі страхіття совєтських тюрем, концентраків і заслань. Йому вдалося не тільки пережити, але й вихопитися поза межі тієї нелюдської системи та добратися до Австралії. Тут, у родинному колі з дружиною, теж супутницею його страдженного шляху, дожив він щасливо і з користю для громади своє життя.

Св. п. К. Каздоба не мав вищої освіти. Не мав він, здається, й систематичної середньої освіти. Але він мав щось більше ніж освіта. Він мав велику життєву практику, мав вроджений світлий і кмітливий розум і глибоколюдяне, сповнене добра, любови й самопосвяти серце.

Його спогади „Заметений шлях" серед усіх мемуарних книжок про колективізацію, про арешти, тюрми, заслання і рабську працю в сталінську добу, є найкращими, найглибшими і найправдивішими тому, що в них нема й краплі вигадки. Це проста, щира безпретенсійна розповідь про велику реальну людську трагедію. Але написано її з позиції людяности і правди. В цьому її найбільша сила і значення, як правдивого документа доби. Своєї актуальности і почитности ця книга ніколи не втратить.

Кузьма Прохорович Каздоба свій час на еміґрації не змарнував на дрібнички. Він розумів, що коли ми хочемо зробити щось ваговите для нашої батьківщини і для культурного світу взагалі, то мусимо звернути всі наші сили на нашу велику спадщину—науку, культуру мистецтво. Тому він, разом з іншими такими ж ентузіястами, став засновником Товариства приятелів творчости М. Зерова. Став його душею, промотором і до кінця життя успішно очолював основну ділянку його праці—організаційну і фінансову референтуру. Завдяки самовідданій діяльності цього Товариства, а головно Кузьмі Каздобі, опубліковано ряд прецінних книжок „Нове письменство" М. Зерова, „Безсмертні" (Спогади про неоклясиків), том літературно-наукової спадщини М. Драй-Хмари та ще деякі. Це велика, може, ще належно не оцінена заслуга перед українською наукою і культурою Товариства приятелів творчости М. Зерова, а з ним і покійного нині Кузьми Каздоби.

Маємо вістку, що спогади його „Заметений шлях" є тепер у процесі перекладу англійською мовою. Це дуже розумний і вартісний плян. Книжка К. Каздоби цього варта. Маємо надію, що плян цей буде зреалізовано, і ця вартісна і людяна книжка стане доступною для широкого англомовного читача.

Ми не знаємо, який пам'ятник стоїть на могилі Кузьми Прохоровича Каздоби на кладовищі Сентеніял Парк в Австралії. Але його можуть бачити тільки рідні та ближчі сусіди. Зазначені вище книги, які в наслідок невсипущої жертвенної праці залишив по себе Покійний є вже справжнім довготривалим пам'ятником йому. До нього будуть звертатись, будуть оглядати і вивчати протягом довгих десятиріч українські люди, в Україні й поза Україною сущі. За це Покійному від його сучасників і наступних поколінь велика пошана і вічна пам'ять.

Г. К.

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ПЕРЕДЧАСНОЇ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого СИНА І БРАТА

бл. п.

РОМАНА МЕЛЬНИКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 6-го травня 1984 року
в українській православній церкві св. Володимира
в Пармі, Огайо

Про молитви за спокій душі Покійного просять:
батьки — ЛЕОНІДА і ЮРІЙ
брат — ЮРКО

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Приятеля

бл. п. інж. Олександра Турчина

складаємо 50.00 долярів
на УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР
у Філядельфії, Па.

Богдан і Галя СТЕЦІВ з ріднею

В глибокому смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що в середу, 25-го квітня 1984 р., ненадійно,
відійшов у Вічність на 73-му році життя
наш Дорогий ПЕРШИЙ КУЗЕН І ВУЙКО

бл. п.

Володимир Жовнірчук

ПАНАХИДА в п'ятницю, 27-го квітня 1984 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевича при 109 Іст Тейбор Рд. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 28-го квітня 1984 р. з того ж заведення до української католицької церкви Царя Христа, а відтак на кладовищі у Факс Чейсі, Па.

АННА ТИХА
ЛЮБОВ САВОЙКА зріднею
СОФІЯ й ІРИНЕЙ ТЕМНИЦЬКІ зріднею
АДАМ МОРАЧЕВСЬКИЙ з дружиною і сином
АННА ОЛЬШЕВСЬКА

Управа Українського Історичного Т-ва

ділиться з Членами Товариства і Громадянством
сумною вісткою, що 24-го квітня 1984 року,
відійшла у Вічність

бл. п.

Стефанія Домбровська

прикладна громадянка і велика українська патріотка.

Опечаленим чоловікові д-рові Олександрові Домбровському, науковому секретареві УІТ, Синам і Родині Покійної складаємо наші найглибші співчуття.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

45-річчя державности Карпатської України

У неділю, 8-го квітня ц.р. маямська громада відзначила 45-річчя державности Карпатської України. Парох католицької церкви о. Ричард Семенюк і парох православної церкви о. протопресвітер Степан Біляк відправили панахиди за президента Карпатської України о. крилошанина Августина Волошина, якого замучили червоні кати у Москві і за 10,000 героїв-лицарів Карпатських Січовиків, які до загину боронили свою батьківщину.

Після полудня того ж дня зібралися члени маямської громади та гості в Американсько-Українському Клюбі, щоб спільно вшанувати цю славну річницю. Свято відкрив Тарас Максимович, голова Об'єднання Українських Організацій в Маямі. Після його привіту Люба Кобрин проводила програмою свята. Вступне слово промовив о. С. Біляк, капелян Карпатських Січовиків.

Він згадав про величні події творення держави Карпатської України, а згодом про жорстоке знищення її нашими ворогами, малярськими гонведами. На його прохання присутні, вставши з місць, хвилиною мовчанки вшанували героїв, Карпатських Січовиків, які полягли у боротьбі за свою державу.

Д-р Степан Росоха, колишній містоголова Сойму Карпатської України, та один з живих ще творців Української Карпатської Держави, виголосив добре підготовану промову. У своєму слові він насвітлив історичні події, які попередили постання держави Карпатської України, при чому подавав точні дати та маловідомі факти, про які присутні вперше почули. Він згадав про підлі закулісні заходи наших ворогів, які остаточно знищили молоду державу. Увесь вільний світ подивляв героїчну боротьбу наших Карпатських Січовиків. 700 років провели закарпатські українці під малярською займанщиною але вони не заломились і зберегли свою мову, звичаї, традиції. І коли зійшло сонце волі у нашій Срібній Землі, народ з ентузіязмом та захопленням почав творити свою власну державу. Але ворог не спав, він жорстокою збройною силою захопив нашу дорогу Карпатську Україну. У 45-річчя Української Карпатської держави ми клонимо наші голови у пошані для тих безсмертних героїв. Історичну доповідь д-ра Росохи нагородили присутні бурхливими оплесками.

Маямський пяніст-віртуоз, який ще десятирічним юнаком чарував нашу громаду своєю мистецькою грою, заграв сонату ф-дур Моцарта та пісню „Черемшина" у власній обробці.

Слово по-англійськи прочитала Катря Годівська, відома довголітня діячка нашої громади. Вона згадала про те, як українці у ЗСА були захоплені славними подіями у Карпатській Україні. Підприємець із Ню Джерзі Каленік Лисюк зі своїм сином поїхали у Карпатську Україну з метою зфільмувати ці події та привезти їх до Америки. Але, на жаль, прибули до Хусту запізно. У той час Хуст вже був захоплений нашими ворогами, які вбили сина К. Лисюка.

Ірена Ракуш, голова СУА в Маямі, продеклямувала по-мистецьки та з почуттям вірш відомого борця за права українського народу Миколи Руденка „Моєму народові".

Ганя і Дана Максимовичі виконали вокальний дует українських народних пісень „Гори, гори", „У Карпатах ходить сон" і „Де сині Карпати" при фортепіяновому акомпаньяменті Гані Максимович. Ці пісні вони вивчили із грамофонних платівок.

Проф. Е. Бережна, вчителька української літератури, продеклямувала вірш власного укладу, присвячений Карпатським Січовикам.

На закінчення програми свята виступили члени маямського Танцювального гуртка — Ганя і Дана Максимовичі, Яремко і МекКей, які по-мистецьки і з вервою відтанцювали „Коломийку" та „Жвавий гуцул".

Усіх виконавців програми присутні нагороджували заслуженими оплесками.

Варто згадати про Любу Кобрин, яка не лише дуже добре провадила програмою, вплітаючи до поодиноких точок свої мистецькі інтродукції, але також вклала багато праці у підготовку цієї програми, за що належиться їй признання та вдячність нашої громади.

Б. Остап'юк

Глибоке коріння українських традицій

У Кліфтоні, Ню Джерзі, українська православна громада при церкві Св. Вознесіння складається із трьох поколінь, які спільними зусиллями побудували чудову церкву у стилі козацького барокко.

Втікаючи з польської неволі, совєтського „раю" і національного переслідування, переселенці зберегли глибоку віру в Бога, свідомість працювати для Церкви і шанувати традиції батьків і прадідів своїх. Третє покоління мову втратило, але душу і обов'язки супроти Церкви зберегло.

Кожного року перед Великоднем активна громада влаштовує День Української Культури. Мистецтво української писанки — велика атракція для багатонаціональної Америки. Українська писанка бере початок з далекої сивої давнини нашої історії. Цього року День Української Культури відбувся у неділю, 8-го квітня. Тут народжена молодь: Катруся Грицак, Ірина Марченко, Оленка Олещук і Галя Слабодух, — відновлювала історичні узори і демонструвала техніку писання писанки.

Отець настоятель прот. Мирон Пахолок привітав в церковній залі мейора Кліфтону Глорію Колодзей, яка з великим зацікавленням переглядала мистецькі експонати і провела довгу бесіду з Надією Світличною. У розмові виявилось, що Ґлорія Колодзей має коріння, пов'язане з Україною з боку її матері. Надія Світлична подарувала їй взорці компоновані Іриною Сеник, які видав СУА, зазначивши, щоб ті взори нагадували їй про її коріння.

Надія Світлична виставила 22 експонати мистецтва невільників у Мордовському і Тайшетському концентраційних таборах Совєтського Союзу. У жорстоких умовах визискування фізичної праці невільників в'язні жінки шукали хвилини, щоб свої думки, свою тугу розлуки з рідними занотувати на шматочку тканини для номерів, які нашивали в'язням на грудях і спині (до верхнього одягу).

Надія Світлична, Стефанія Шабатура, Ірина Сеник, Марія Пальчак і Дарія Гусяк на вузеньких стяжечках у пам'яті відроджували полуботківські взірці, шили вузенькі закладки до книжок, обкладинку на мініятюрний Кобзар. Різдвяний фрагмент на закладку скомпонувала Стефанія Шабатура, а вишивала Ірина Сеник. Фрагменти Київської Софії композиції Стефанії Шабатури були покладені на закладку здібними руками Надії Світличної. Снують думи сумні і молода мати, розлучена з дитиною, вплітає їх у светрик. Плела стержнями з автоматичної ручки, використовуючи нитки з чорних панчіх і маленького червоного светрика (дроти й голки у в'язниці заборонені). Ґудзики зробила з кульок гливкого хліба і обв'язала їх своїми думками під час слідства у Київській тюрмі. Тіло людини можна знищити, але душі живої не викоріниш. Микола Плахотнюк у божевільні викарбував на шматочку металу хрест з написами по боках: „Пресвятая Богородице, спаси нас!" Я Твоє ім'я повторюю в молитві". Маляр Опанас Заливала в 1970 році малював Епитрахиль для о. Василя Романюка (пізніше ув'язненого), щоб охристити дитину. Все це глибокі мотиви ув'язненої душі — глибокі традиції ув'язненого народу. Недарма в поезії Олеся доля українського народу висловлена словами: „З журбою радість обнялись".

Переходите до другої частини залі і тут розцвітають вишивки на волі — експонати, зроблені сестрами Анною Бояр і Мілею Слабодух. Тут вам і низинка, і яворівка, і вирізування полтавське, пристосоване до мистецької декорації домів українок на еміґрації. Вони — мистці вишивки — розшукують взірці історичні, аж до глибини Трипільської доби. Експонати малярські репрезентували Софія Петеш і Володимира Васічко.

Сестрицтво частувало відвідувачів національними українськими стравами.

Слід подякувати о. прот. Миронові і парафіяльному урядові, очоленому Павлом Войновим за вмілий підхід активізувати церковну громаду до вшанування традицій, до підсилення життя в церкві. Дай, Боже, щоб трудеників руки не знали втоми.

Присутня

Балтимор вшанував Тараса Шевченка

Свято в честь Тараса Шевченка відбулося в Балтиморі в неділю, 15-го квітня, імпрезою, влаштованою в залі Дому Української Молоді в пополудневих годинах, яка відрізнялась від подібних святкувань минулих років тим, що вшановано не тільки Тараса Шевченка, але і НТШ — найстаршу українську наукову установу, що носить ім'я цього найбільшого сина України. Святкування включали теж доповідь і переведення збірки фондів для вможливлення наукової праці цієї установи.

Програму свята почав Хор ООЧСУ відспіванням „Заповіту" на слова Т. Шевченка. Хор виступав при супроводі Гуртка бандуристів і під диригентурою інж. Мирослава Гнатишина, який був теж автором музичних обробок більшости виконуваних пісень. Свято відкрив Климентій Баб'як, голова місцевого Відділу УККА, він же і представив присутнім гостя з Філядельфії проф. д-ра Богдана Романенчука, що виголосив святочну доповідь. Член НТШ і його представник д-р Богдан Романенчук зупинився у своїй доповіді над високими ідеалами Тараса Шевченка, намаганням там, в Україні, його інтерпретувати на московсько-большевицький лад, а то і фальшувати, та над завданням діяспори не тільки показати Т. Шевченка в правдивому світлі, але і самим іти тією дорогою, яку наш Пророк нам показав, — а це любити Україну, а в першій мірі любити її „во врем'я люте". Доповідач слушно сказав, що Т. Шевченко став для всіх українців дороговказом в майбутнє і нашим збірним національним сумлінням.

Після святочної доповіді мгр Катруся Чорна-Попович продеклямувала Т. Шевченка „Як би ви знали, паничі".

Хор при супроводі Гуртка бандуристів відспівав на слова Шевченка дві пісні „Реве та стогне", „Зоре моя вечірняя та народну „Ой, у полі могила".

В другій доповіді „На 110-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка" проф. д-р Б. Романенчук говорив про сучасну і минулу працю НТШ, цього заслуженого українського товариства, і про завдання на поселеннях у вільному світі розвивати українську науку та робити те, чого нашим науковцям в Україні робити не дозволено. Прелеґент ствердив, що саме плани на майбутнє, ця реалізація високих ідеалів Т. Шевченка вимагає матеріяльних засобів. НТШ закупило недавно дім і перебудовало його, щоб мати відповідні умови для бібліотеки, архівів, конференцій тощо. Прелеґент вважав, що лише українська громада може подбати про те, щоб НТШ позбулося фінансових боргів та могло науково працювати. По доповіді проф. д-ра Б. Романенчука виступив із коротким словом Василь Татчина, який піддержав заклик представника НТШ і закінчив свій виступ словами: „відчинімо наші серця та докажемо, що ми Шевченкові діти".

Програму свята завершив ще один виступ Хору із піснями на слова Т. Шевченка „Було колись в Україні" та Чорна хмара з-за лиману". Перед виступом хору на заклик диригента інж. М. Гнатишина присутні вшанували пам'ять бл.п. маестра Григорія Китастого, найвизначнішого нашого бандуриста, що його тлінні останки українська громада, а передусім засмучені члени Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, поховали в Савт Бавнд Бруці попереднього дня (14-го квітня). Після виступу хору та відспівання залею „Ще не вмерла Україна" проведено збірку датків та декляраций на ювілейний фонд НТШ. Збірка цих фондів буде продовжуватися Відділом УККА. По імпрезі при перекусці та каві і солодкім, приготовлених ОЖ ОЧСУ, була нагода дискутувати з гостем на злободенні теми, в першій мірі НТШ. Святкування відбулося за старанням Відділу УККА та при співучасті місцевих організацій

Надбужанці...

Закінчення зі ст. 2.

свою учительську працю, щоб обняти пост головного секретаря УНСоюзу. Був ним до своєї передчасної смерти 5-го травня 1957 року.

Величезну працю Григорій Герман виконав для української молоді, членів Союзу. Як спортовий референт при УНСоюзі з 26-го березня 1936 року він причинився до постання численних українських спортових клюбів, які втішалися великими успіхами серед своїх і чужих. Тоді таки він заснував організацію молоді-Молодь УНСоюзу, яка розвинула дуже корисну культурну і розвагову діяльність. Тільки приступлення Америки до війни і мобілізація молодих українців припинила всю цю працю молоді. Серед численних українців Вілкс-Беррі та поза ними прізвище Григорія Германа згадують із найбільшою вдячністю, пошаною і любов'ю.

Наш огляд про надбужанців у Америці далеко неповний. Ми надіємося, що видавці книги про Надбужанщину доповнять його дальшими даними про поселення людей із цих околиць, особливо про визначних людей, що звідтам походили.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ УРЯД ПОЧАВ судові доходження проти двох дисидентів, які були арештовані разом з Мілованом Джілясом і 26-ма іншими дисидентами. Суджені будуть Драгомір Олюїч і Мийодраг Міліч. Їм закидають публічну критику теперішнього уряду. Арешти переведено в приватному домі, де Джілас промовляв про національності, які населюють Югославію, як теж критикував теперішній уряд. Уряд твердить, що згадане зібрання було скликане для „плянування ворожої діяльности і викликання замішання між працюючим народом і горожанами".

ПОНАД ОДИН МІЛЬЙОН французів взяли участь в протестних походах в 90 містах Франції, протестуючи проти нового пляну відносно контролі приватного шкільництва. Демонстрації були зорганізовані „лівими" організаціями, членами Крайового комітету для світського виховання. Одначе, друга по величині французька робітнича спілка не взяла участи в демонстраціях, мотивуючи свою постанову тим, що „ліві" організації намагаються „накинути свої ідеологічні погляди замість підтримувати вільну і невтральну виховну систему".